

ХУЛОСАИ

**шурои диссертатсионии 6D.KOA - 091 назди Донишгоҳи техникии
Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ**
барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илм

Парвандаи аттестатсионии № _____
Қарори шурои диссертатсионӣ аз 10-уми марти соли 2026, № 7

Барои сазовор донистани Саидзода Муҳаммад Раҳим, шахрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ.

Диссертатсияи Саидзода Муҳаммад Раҳим дар мавзӯи: «Арзёбии экологии ҳосил намудани сузишвории биологии биоэтанол ва истифодашавии он дар соҳаи нақлиёти автомобилӣ» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 2.9.6. Экология дар шурои диссертатсионии 6D.KOA-091-и назди Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ ба ҳимоя қабул карда шуд (протоколи №6 аз 05.01.с.2026).

Саидзода Муҳаммад Раҳим 14-уми майи соли 1996 дар Ҷумҳурии Тоҷикистон таваллуд шудааст, миллаташ тоҷик. Соли 2014 ба факултети менеҷмент ва коммуникатсияҳои нақлиёти Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ дохил шуда, соли 2018 донишгоҳи мазкурро аз рӯи ихтисоси ташкили интиқол ва идоракунии нақлиёти автомобилӣ ва шахрӣ хатм намудааст. Соли 2018 ба шӯбаи магистратураи Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ ба ихтисоси сохтмони роҳҳо ва фурудгоҳҳо дохил шуда, соли 2020 онро хатм намудааст.

Тибқи фармоиши таҳти №12-3/4 аз 18 январи соли 2021 то соли 2025 ба ҳайси унвонҷӯи кафедраи ташкили интиқол ва идора дар нақлиёти Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ бурдааст.

Аз соли 2020 то соли 2021 дар КВД «Душанбенақлиётҳадамотрасон» ба ҳайси мутахассиси пешбар, аз соли 2021 то соли 2022 дар КВД «Нақлиёти автомобилӣ ва хизматрасонии логистикӣ»-и назди Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамчун мутахассиси пешбар фаъолият намудааст. Аз соли 2023 то соли 2024 дар МД «Коллеҷи технологӣ»-и ш. Душанбе дар вазифаи декани факултети технологияҳои нассочӣ ва дузандагӣ фаъолият кардааст. Аз соли 2024 то ҳол дар Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ дар вазифаи муовини декан оид ба таълими факултети иқтисодӣ соҳаҳо ва идора фаъолият карда истодааст.

Диссертатсия дар кафедраҳои ташкили интиқол ва идора дар нақлиёт ва коркарди энергиябарандаҳо ва хизматрасонии нафту гази Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ иҷро шудааст.

Номбурда бо фармоиши ректори Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба

номи академик М.С. Осимӣ аз 18.01. с.2021, №12-3/4 ба ҳайси унвончӯ қабул гардида, онро дар асоси фармоиши №514-3/4 аз 06.09. с.2025 хатм намудааст.

Шаҳодатнома дар бораи супоридани имтиҳонҳои номзадӣ соли 2025, №1139 аз ҷониби Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ дода шудааст.

Диссертатсияи Саидзода Муҳаммад Раҳим дар ҷаласаи васеи муштараки кафедраҳои ташкили интиқол ва идора дар нақлиёт, коркарди энергиябарандаҳо ва хизматрасонии нафту газ, бехатарии фаъолияти инсон ва экология, иқтисодиёт ва идора дар истехсолот, иқтисодиёт ва идора дар сохтмон, инчунин кафедраи иқтисодиёт ва логистикаи нақлиёти дар Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи акад. М.С. Осимӣ санаи 24 сентябри соли 2025, протоколи №2 муҳокима ва қабул шудааст. Ба диссертатсия аз ҷониби муқарризон баҳои мусбат дода шуда, пас аз ислоҳи камбудихо ба ҳимоя тавсия карда шудааст.

Рохбари илмӣ: д.и.т., дотсент Сайдализода Абдурауф Сайдали.

Муқарризони расмӣ:

1. Қодиров Анвар Саидкулович – доктори илмҳои техникии, директори Маркази рушди инноватсионии илм ва технологияҳои рақамии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон.

2. Бахронов Сочидхон Манонҷонович – номзоди илмҳои техникии, муовини директор оид ба масъалаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, таълиму омӯзиш ва хизматрасониҳои техникии Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон.

Муассисаи пешбар - Донишгоҳи миллии Тоҷикистон.

Дар ҳулосаи мусбати додашудаи муассиса, ки аз ҷониби раиси семинари васеи илмӣ-назариявӣ, номзоди илмҳои биологӣ, дотсенти кафедраи экологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Саидов Мурод Курбонович, мудирӣ кафедраи экологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, номзоди илмҳои биологӣ, и.в. дотсент Бутаев Маҳмадшариф Қодирович ва котиби ҷаласа номзоди илмҳои биологӣ, и.в. дотсенти кафедраи экологияи Донишгоҳи миллии Тоҷикистон Азимов Муродали Лақайевич, имзо ва аз ҷониби ректори Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, доктори илмҳои ҳуқуқшиносӣ, профессор Насриддинзода Эмомалӣ Сайфиддин, санаи 17 феввали соли 2026 тасдиқ шудааст, қайд менамояд, ки диссертатсия ба талаботи бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйиру иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, мутобиқат менамояд.

Қорҳои таҳқиқотии диссертатсия аз ҷониби муаллиф мустақилона иҷро гардида, сатҳи навгонии илмӣ ва пешниҳоду тавсияҳои амалие, ки ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, мақолаҳои илмӣ ва маърузаҳо дар конференсияҳои илмӣ-амалӣ саҳми шахсии муаллифро тасдиқ менамоянд. Инчунин, довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ 19 интишори илмӣ, аз ҷумла оид ба мавзӯи диссертатсия 12 мақола дар маҷаллаҳо, ки аз ҷониби Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсияшуда ва 7

мақола дар маводҳои конференсияҳои сатҳи ҷумҳуриявӣ ва байналмиллалӣ нашр намудааст. Дар интишороти натиҷаҳои асосӣ, хулосаҳои тадқиқот ва тавсияҳои муаллиф инъикоси худро ёфтаанд. Теъдоди маводди чопшуда ба банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо аз 26 июли соли 2023, №295) тасдиқ гардидааст, мутобиқ мебошад.

Таълифоти илмӣ дар мавзуи диссертатсия. Мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандае, ки ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон тавсия намудааст:

[1-М]. Исмоилов М.И., Саидзода М.Р. Роҳҳои беҳдошти назорат ва танзими фаъолияти нақлиёти мусофирбарӣ дар шаҳри Душанбе [Матн] / Исмоилов М.И., Саидзода М.Р. // Политехнический вестник. Серия: Инженерные исследования. №3 (59) 2022г., стр. 85-89 УДК 656. 338:656.072+577.4.

[2-М]. Сайдализода А.С., Маджидзода Т.С., Саидзода М.Р. Транспортно-технологическая система и их взаимодействие с окружающей средой [Текст] / Сайдализода А.С., Маджидзода Т.С., Саидзода М.Р. // Политехнический вестник. Серия: Инженерные исследования. №3 (63) 2023г., стр. 113-117. УДК 656. 338:656.072+577.4.

[3-М]. Сайдализода А.С., Саидзода М.Р. Моделирование транспортного потенциала на развитие транспортно-технологических систем с окружающей средой [Текст] / Сайдализода А.С., Саидзода М.Р. // Политехнический вестник. Серия: Инженерные исследования. №3 (63) 2023г., стр. 108-112. УДК 656. 338:656.072+577.4.

[4-М]. Иброҳимзода Д.Э., Маҳмудзода Т.М., Иброгимов Ф.Д., Саидзода М.Р. Экологическая оценка применения биодизеля как модификатора дизельного топлива в автомобильном транспорте Республики Таджикистан. [Текст] / Иброҳимзода Д.Э., Маҳмудзода Т.М., Иброгимов Ф.Д., Саидзода М.Р. Наука и инновация. Таджикский национальный университет. Серия геологических и технических наук. 2024. №3. УДК 004+303.2. стр. 142-146. ISSN 2664-1534.

[5-М]. Сайдализода А.С., Саидзода М.Р., Муродов С.Д. Развитие транспортно-технологических систем и влияние ее на окружающую среду [Текст] / Сайдализода А.С., Саидзода М.Р., Муродов С.Д. // Вестник Бохтарского государственного университета имени Носира Хусрава (научный журнал) Серия: ISSN: 2663-6417, №2/3 (126) 2024г., стр. 41-48. УДК 656. 338:656.072+577.4.

[6-М]. Сайдализода А.С., Саидзода М.Р., Каримов А.А., Муродов С.Д. Анализ состояния отрасли пассажирских автомобильных перевозок [Текст] / Сайдализода А.С., Саидзода М.Р., Каримов А.А., Муродов С.Д. // Вестник Бохтарского государственного университета имени Носира Хусрава (научный журнал) Серия: ISSN: 2663-6417, №2/4 (129) 2024г., стр. 64-69. УДК 656. 338:656.072+577.4.

[7-М]. Амирзода О.Х., Иброгимов Ф.Д., Саидзода М.Р. Экологическая оценка применение биодизеля в сравнении с нефтяными дизельными топливами [Текст] / Амирзода О.Х., Иброгимов Ф.Д., Саидзода М.Р. // Политехнический вестник. Серия: Инженерные исследования. №3 (67) 2024г., стр. 56-60. УДК 934.81.19. 620.9.

[8-М]. М.И. Исмоилов, Ф.Б. Усмонзода, М.Р. Саидзода, К вопросу использования цифровых технологий в сфере автомобильного транспорта [Текст] / М.И. Исмоилов, Ф.Б. Усмонзода, М.Р. Саидзода // Политехнический вестник. Серия: Интеллект. Инновации. Инвестиции. № 4 (68) 2024, стр. 71-74. УДК 656.13.630; 504.062.

[9-М]. Саидзода М.Р. Обзор существующих методов и моделей управления транспортными системами с учетом экологических аспектов [Текст] / Саидзода М.Р. // Политехнический вестник. Серия: Инженерные исследования. №3 (67) 2024г., стр. 56-60. УДК 656. 338:656.072+577.4.

[10-М]. М.И. Исмоилов, М.Р. Саидзода, Ф.С. Расулов. К вопросу внедрения информационных технологий в государственном регулировании городских пассажирских

перевозок [Текст] / М.И. Исмоилов, М.Р. Саидзода, Ф.С. Расулов. // Политехнический вестник. Серия: Инженерные исследования. №1 (65) 2024г., стр. 148-154. УДК 656.13.630+5774.

[11-М]. Ибрагимов Ф.Д., Саидзода М.Р., Махмудзода Т.М. Гурӯҳбандии партовҳои газиро аз ҳаво ба таъсири онҳо ба экологияи муҳит. [Матн] / Ибрагимов Ф.Д., Саидзода М.Р. Илм ва инноватсия. Донишгоҳи миллии Тоҷикистон. Бахши илмҳои геологӣ ва техника. 2025. №3, ВБД: 934. 81.19, саҳ. 131-138. ISSN 2664-1534.

[12-М]. Ibrokhimzoda D., Ibragimov F., Saidzoda M. Environmental assessment of biodiesel compared to petroleum diesel fuels [Text] / Ibrokhimzoda D., Ibragimov F., Saidzoda M. Sciences of Europe # 168, (2025). Page. 40-44. ISSN 3162-2364.

Ба автореферати диссертатсия аз ҷониби шахсони зерин тақризи нависhta шуда, ба шурои диссертатсионӣ ворид шудаанд:

1. Доктори илмҳои техника, профессори кафедраи экологияи Донишқадаи кӯҳию металлургии Тоҷикистон Розиков З.А. Дар тақризи эрод нишон дода шудааст:

- бо вучуди сатҳи баланди натиҷаҳои дар автореферат инъикосёфта, дар баъзе саҳифаҳо камбудии ҷузъии грамматикӣ мушоҳида мешаванд;

- дар автореферат (Саҳ. 3-4) қоидаҳои партовҳои газҳои гулхонагӣ ҳангоми истифодаи биоэтанол зикр шудааст, аммо нишондиҳандаҳои микдорӣ оварда нашудааст. Натиҷаҳои санҷишҳои муқоисавӣ ва таҳлили омори пешниҳод нашудаанд. Хуб мешуд, барои асоснокии хулосаҳо, маълумоти дақиқи таҷрибавӣ оварда шаванд;

- технология ҳамчун «бепартов» арзёбӣ гардидааст, вале дар раванд истифодаи моддаҳои химиявӣ ва ҳосилшавии намакҳо ба назар мерасад. Масъалаи безараргардонӣ ва таъсири эҳтимолии онҳо ба муҳити зист пурра баррасӣ нашудааст. Аз ин рӯ, хулосаи бепартов будани технология ниёз ба асоснокунӣ иловагӣ дорад.

2. Доктори илмҳои техника, сарҳодими илми Институти масъалаҳои об, гидроэнергетика ва экологияи АМИТ Носиров Н.Қ.

Бо вучуди камбудии ҷузъии грамматикӣ дар баъзе саҳифаҳо, ин камбудӣ хусусияти принципаӣ надошта, ба натиҷаҳо ва арзиши илмӣ ва амалии кори диссертатсионӣ таъсири манфӣ намерасонад.

3. Номзоди илмҳои биологӣ, дотсенти кафедраи ботаника ва экологияи кишоварзии Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншоҳ Шохтемур Акрамов У.Х.

Бо вучуди камбудии ҷузъии грамматикӣ ва стилистикӣ, матни кори диссертатсионӣ дорои сохтори мураббаъ ва систематикӣ буда, моҳият ва натиҷаҳои таҳқиқоти анҷомёфтаре ба таври равшан ва мушаххас инъикос наменояд. Камбудии ҷузъӣ, ки асосан ба услуб ва тарзи пешниҳоди маълумот марбутанд, ба арзиши илмии кори муаллиф таъсири ҷиддӣ намерасонанд.

4. Доктори илмҳои геолого-минералогӣ, профессори кафедраи географияи табиӣ МДТ-и ДДХ ба номи акад. Б. Ғафуров Абдурахимов С.Я.

Дар баробари натиҷаҳои баланди дар автореферат овардашуда, дар баъзе расмҳо иқтибос оварда нашудааст. Аммо, ин камбудӣ моҳияти кори таҳқиқотӣ, қимати илмӣ ва амалии кори диссертатсиониро паст намекунад.

Дар тақризи муҳимияти мавзуи кори диссертатсионӣ, навгонии илмӣ, аҳаммияти назариявӣ амалии натиҷаҳои бадастомада дарҷ гардидаанд. Инчунин, кори диссертатсионии Саидзода Муҳаммад Раҳим таҳқиқоти ба анҷомрасидаи таҳассусии илмие мебошад, ки ба ихтисоси 2.9.6. Экология мувофиқат мекунад ва муаллифи он сазовори гирифтани дараҷаи илмии номзади илмҳои техникӣ мебошад.

Муқарризон ва муассисаи пешбар бо дарназардошти муқаррароти бандҳои 67-69 ва 74-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, №267 (бо тағйири иловаҳо аз 26 июни соли 2023, № 295) тасдиқ шудааст, интиҳоб ва таъин гардидаанд. Интиҳоби муқарризони расмӣ ва муассисаи пешбар бо он асоснок карда мешавад, ки онҳо нисбат ба соҳаи мазкур ба дастовардҳои хуб ноил гаштаанд, дар ин соҳа корҳои илмӣ ва аз рӯи мавзуи интиҳобшуда таълифотҳои илмӣ доранд. Аз ин лиҳоз, ба кори диссертатсионӣ оид ба мубрамияти мавзӯ, навоари илмӣ ва аҳаммияти амалии натиҷаҳои бадастомада баҳои ҳолисона дода метавонанд.

Ҳамчунин, интиҳоби муқарризони расмӣ аз рӯи ихтисоси баррасишаванда буда, мутахассисони варзидаи соҳаи экология, гидрология ва бехатарии радиатсионӣ мебошанд. Муассисаи пешбар яке аз муассисаҳои илмӣ-таҳқиқотии кишвар ба шумор рафта дар он мутахассисони варзидаи соҳаи биоэкология ба фаъолияти илмӣ машғул мебошанд.

Шурои диссертатсионӣ қайд менамояд, ки аз тарафи довталаби дараҷаи илмӣ дар асоси иҷро кардани таҳқиқоти илмӣ:

- **коркард карда шуд:** ҳосил намудани биоэтанол дар асоси ғузапояи пахта коркард гардида, ҷанбаҳои физикию химиявӣ он таҳқиқ карда шуд. Инчунин, дар асоси биоэтанол ва сузишвориҳои бензинӣ, сузишвориҳои модификатсиякардашуда аз лиҳози экологӣ афзалиятнок коркард гардида, афзалиятҳои энергиябарандагӣ ва экологии он муайян карда шудааст.

- **пешниҳод шудааст,** ки технологияи ҳосил намудани сузишвориҳои алтернативии биологии биоэтанол дар оянда метавонад дар рушди соҳаи истеҳсолоти сузишвориҳои алтернативӣ замима гузошта, метавонад ҳамчун модификатори қоҳишдиҳандаи миқдори газҳои гулхонагии сузишвориҳои нафтии бензинӣ истифода шавад.

- **исбот шудааст,** ки истифодаи ғузапояи пахта ҳамчун ашёи хоми ибтидоӣ дар истеҳсол намудани биоэтанол нисбат ба технологияҳои маълум ва ҳаммонанди он дорои як зумра афзалиятҳои экологӣ мебошад. Дар рафти амали намудани вазифаҳои гузошташуда ҷанбаҳои экологӣ, биохимиявӣ, физикию-химиявӣ ва технологияи он таҳқиқ гардидааст. Инчунин, истифодаи бензини бо биоэтанол модификатсиякардашуда метавон ҳамчун сузишворӣ дар нақлиёти автомобилӣ тадбиқи амалии ҳудро ёбад.

- **ҷорӣ намудани** натиҷаҳои назариявӣ ва амалии диссертатсияро дар корҳои илмии Институти химия ба номи В.И. Никитини АМИТ, инчунин дар кафедраҳои ташкили интиқол ва идора дар нақлиёт, коркарди энергиябарандаҳо ва хизматрасонии нафту газ, бехатарии фаъолияти инсон ва экологияи Донишгоҳи техникии Тоҷикистон ба номи академик М.С.

Осимӣ истифода бурдан мумкин аст.

Аҳаммияти назариявӣ таҳқиқот бо он асоснок карда шудааст, ки дар диссертатсия мазкур оид ба арзёбии экологии идентификатсияи партовҳои газӣ аэрозолӣ ҳангоми истифодабарии сузишвориҳои нафтӣ бензинӣ дар соҳаи нақлиёти автомобилӣ дар шароити географии роҳҳои автомобилгарди Тоҷикистон, дар асоснок намудан ва тақмили назарияи вобастагии маҳсулнокии реаксияи химиявӣ сӯзиши карбогидрогенҳо ба сохти химиявӣ, фишори атмосферӣ ва консентратсияи оксигени таркиби ҳавои атмосферӣ, метавонад заминагузори намояд.

Вобаста ба масъалагузори дар диссертатсия ҷойдошта, ҳосил намудан ва истифодабарии сузишвориҳои биологии биоэтанол дар соҳаи нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, яке аз мавзӯҳои мубрами илмӣ ба ҳисоб рафта, натиҷаҳои он метавонад дар ҳалли мушкилоти экологӣ саҳми назарраси худро гузорад. Натиҷаҳои илмӣ, пешниҳоди хулосаҳо ва тавсияҳои амалии дар таҳқиқоти диссертатсионӣ пешбинигардида дар асоси усулҳои муосири илмӣ анҷом дода шуда, афзалиятҳои энергиябарандагӣ ва экологии он дар нақлиёти автомобилӣ ва шароити кӯҳистони Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида шудааст.

-баён шудани тавсияҳои умумӣ нишон медиҳанд, ки биоэтанол дар автомобилҳо метавонад партовҳои CO₂-ро нисбат ба бензин то 60-80% кам карда, ба сифати ҳавои атмосфера мусоидат намояд. Дар ин ҳолат, истифодабарии биоэтанол бояд бо муҳаррикҳои нақлиёти автомобилӣ мувофиқ бошад.

- ошкор гардидааст, ки биоэтанол ҳамчун модификатор бо сузишвориҳои бензинӣ бо таносубияти 10:1 (10 ҳиссаи ҳаҷми бензин, 1 ҳисса биоэтанол) аз худ хосияти хуби энергиябарандагиро зоҳир намуда, ба коҳиш додани миқдори партовҳои газӣ аз нақлиёти автомобилӣ хоричшаванда мусоидат менамояд.

- омӯхта шуданд: натиҷаҳои таҳқиқотҳои эксперименталии нишон дод, ки сузишвориҳои муҳаррикии бо биоэтанол модификатсиягардида нисбат ба сузишвориҳои бензинӣ ҳангоми ҳаракати нақлиёти автомобилӣ дар минтақаи қӯҳистон (ағбаи Анзоби шоҳроҳи Душанбе – Хучанд – Чанок, дар минтақаи километрии роҳ (аз 20км то 80км)) як қатор афзалиятҳо дошта, сарфи сузишвориҳои биоэтанол нисбат ба сузишвориҳои бензинӣ дар нақлиётҳои автомобилӣ тамғаҳои гуногун аз 18,3% то 27,7% кам мешавад.

- аз нав тақмил додани усулҳои маъмулӣ ва муосир: тавассути усули муосири биотехнологӣ, технологияи ҳосил намудани биоэтанол дар асоси ғузапояи пахта коркард гардида, истифодаи ғузапояи пахта ҳамчун ашёи хоми ибтидоӣ дар истеҳсол намудани биоэтанол мувофиқ буда, ҷанбаҳои экологӣ, биохимиявӣ, физикию-химиявӣ ва технологияи он таҳқиқ гардидааст.

Аҳаммияти натиҷаҳои бадастовардан довталаби дараҷаи илмӣ дар амалия, чунин тасдиқ карда мешаванд, ки аҳаммияти амалии таҳқиқот дар он аст, ки хулосаҳои муаллиф оид ба ҷанбаҳои биохимиявӣ, физикию химиявӣ ва арзёбии экологии биотехнологияи ҳосил намудани биоэтанол дар асоси ғузапояи пахта ба даст омадаанд, инчунин тавсияҳои амалӣ, ки дар

асоси онҳо барои пешбурди корҳои илмӣ, таълимӣ ва истеҳсоли таҳия шудаанд, ба баланд гардидани самаранокии экологию иқтисодии кишвар мусоидат менамояд.

- **муайян карда шуданд**, ки сузишворию модификатсиякардашуда ба суръати ҳаракати нақлиёти автомобилӣ таъсири мусбӣ расонида сарфи сузишвориро то 24% коҳиш медиҳад. Инчунин, дар ҳолати истифодаи биоэтанол ҳамчун модификатор норасоии оксиген ҳангоми ҳаракати нақлиёти автомобилӣ дар роҳҳои автомобилгарди кӯҳӣ аз ҳисоби оксигени пайвасти молекулаи этанол бартараф карда мешавад.

- **коркард карда шуд**: натиҷаҳои таҳқиқоти илмӣ метавонанд дар таҳияи барномаҳои давлатӣ оиди ба роҳ мондани истеҳсолоти ҳосил намудани сузишворию алтернативии биологӣ биоэтанол дар асоси ғузапояи пахта, дар пешбурди корҳои илмӣ ва таълимӣ дар Институти химияи ба номи В.И. Никитини АМИТ ва кафедраҳои ташкили интиқол ва идора дар нақлиёт, коркарди энергиябарандаҳо ва хизматрасонии нафту газ, бехатарии фаъолияти инсон ва экологияи Донишгоҳи техникаи Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ метавонанд мавриди истифода қарор дода шавад.

- **муаррифӣ карда шуд**: ҷанбаҳои биохимиявӣ, физикию химиявӣ ва экологии технологияи коркарди истеҳсоли биоэтанол дар асоси ғузапояи пахта.

Баррасии эътимоднокии натиҷаҳои тадқиқот нишон медиҳад, ки унвонҷӯ ҳангоми таҳқиқотҳои илмӣ ба андешаҳои олимони ватанию хориҷӣ, санадҳои меъёрии дохилӣ ва хориҷӣ таъям намуда, ҷиҳати ҳали мақсадҳои гузошташуда дар самти таҳқиқоти коркарди технологияи ҳосил намудани биоэтанол дар асоси ғузапояи пахта, ҷанбаҳои биохимиявӣ, физикию химиявӣ ва арзёбии экологии технологияи ҳосил намудани биоэтанол ва истифодаи биотанол ҳамчун модификатори коҳишдиҳандаи партовҳои газии аз нақлиёти автомобилӣ хориҷшаванда бо истифодабарии усулҳои муносири таҳлили химияи органикӣ ва нафтохимия, таҳлилҳои физикию - химиявӣ ва методҳои биохимиявии таҳлил асоснок намудааст.

Саҳми шахсии доктараби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии муаллиф дар ҷустуҷӯ ва таҳлили адабиёти соҳавӣ, вазифагузорӣ ва таҳлили вазифаҳои гузошташуда, ташкили шароити мусоид барои гузаронидани таҳлилҳои озмоишӣ, таҳлили натиҷаҳои бадастовардашуда, ҷамъбасти мазмуни асосӣ, таҳияи диссертатсия ва мақолаҳои илмӣ мебошад.

Дар маҷлиси шурои диссертатсионӣ (аз 10 мартӣ соли 2026, протоколи №7) қарор қабул карда шуд, ки ба Саидзода Муҳаммад Раҳим дараҷаи илмии номзади илмҳои техникаи аз рӯйи ихтисоси 2.9.6. Экология дода шавад.

Ҳангоми гузаронидани овоздиҳии пинҳонӣ дар шурои диссертатсионӣ аз 11 нафар аъзои шурои диссертатсионӣ, ки бо фармоиши раиси Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28.02.с.2025 №78/шд ва бо тағйири иловаҳо ба ҳайати шуро аз 01.09.с.2025 №307/шд тасдиқ гардидааст, 10 нафар иштирок доштанд, ки аз онҳо 4 нафарашон доктори илм ва 2 нафарашон номзади илм аз рӯйи ихтисоси диссертатсияи баррасишаванда мебошанд.

ҚАРОРИ
шурои диссертатсионии 6D.КOA - 091 назди Донишгоҳи техникии
Тоҷикистон ба номи академик М.С. Осимӣ

аз 10 марти соли 2026

ш. Душанбе

Суханронии Саидзода Муҳаммад Раҳим дар мавзуи: «Арзёбии экологии ҳосил намудани сузишвории биологии биоэтанол ва истифодашавии он дар соҳаи нақлиёти автомобилӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 2.9.6. Экология, тақриси муассисаи пешбар - Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, суханронии муқаризони расмӣ: Қодиров Анвар Саидкулович – доктори илмҳои техникӣ, директори Маркази рушди инноватсионии илм ва технологияҳои рақамии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон; Бахронов Сочидхон Манонҷонович – номзади илмҳои техникӣ, муовини директор оид ба масъалаҳои илмӣ-таҳқиқотӣ, таълиму омӯзиш ва хизматрасониҳои техникий Агентии амнияти химиявӣ, биологӣ, радиатсионӣ ва ядроии Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ва баромадҳои аъзои шурои диссертатсионӣ д.и.т., профессор Ҳақдод М.М., д.и.физ-мат., профессор Абдуллозода С.Ф., д.и.т. Гулаҳмадзода А.А. ва Доктор PhD, дотсент Чураҳонзода Р.Ҷ. мавриди баррасӣ қарор дода, шурои диссертатсионӣ дар асоси натиҷаҳои овоздиҳии пинҳонӣ, ҳулосаи қабулкардаи худ оид ба диссертатсия, дар бораи иҷрои вазифаҳои гузошташудаи диссертатсия, эътимоднокӣ, навоари илмӣ ва натиҷаҳои бадастовардаи Саидзода Муҳаммад Раҳим

ҚАРОР ҚАБУЛ МЕКУНАД:

1. Диссертатсияи Саидзода Муҳаммад Раҳим дар мавзуи: «Арзёбии экологии ҳосил намудани сузишвории биологии биоэтанол ва истифодашавии он дар соҳаи нақлиёти автомобилӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 2.9.6. Экология ба талаботи бандҳои 31, 33 - 35 Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти №267 (бо тағйири иловаҳо аз 26-уми июни соли 2023, №295) тасдиқ шудааст, мувофиқат мекунад;
2. Маводи илмӣ чопшудаи докталаби дараҷаи илмӣ мазмуну мундариҷаи диссертатсияро пурра инъикос менамоянд;
3. Ба Саидзода Муҳаммад Раҳим дараҷаи илмӣ номзади илмҳои техникӣ аз рӯи ихтисоси 2.9.6. Экология дода шавад;
4. Барои додани дипломи номзади илмҳои техникӣ ба Саидзода Муҳаммад Раҳим аз Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон дархост карда шавад.

Хошиш мекунам, ки мавқеи худро нисбат ба ин қарори шурои диссертатсионӣ муайян намуда, овоз диҳед.

Тарафдор - 10 нафар. Муқобил - нест. Бетараф - нест.

Қарор яқдилона қабул карда шуд.

Раиси шурои диссертатсионии 6D.KOA-091,
д.и.т., профессор, узви вобастаи АМИТ

Ҳақдод М.М.

Котиби илмии шурои диссертатсионӣ
номзади илмҳои техникаӣ

Бобоев Ҳ.Б.

Имзои д.и.т., профессор *Ҳақдод М.М.* ва н.и.т. *Бобоев Ҳ.Б.* - ро тасдиқ мекунам:
Сардори РК ва КМ ДТТ *Ба номи академик М.С. Осимӣ* Қодирзода Н.Ҳ.

